

Hjalmar Hvitklett úr Vágum

Figgjarviðurskipti

Það verða gjörðar alt meira og meira aktivitetsfremjandi og lönandi ilögur bæði á landi og sjógví fyrri á sleppa fiskivinnuni burturúr tilskotshafinum, sum alt meira og meira ger um seg, ekki bert her hjá okkum, men tíverri í enn stórri mun hjá teimum, vit skulu kappast við.

Vegna tær avmarkingar í fiskivinnuni, vit hava verið raktir av tey seinastu árinu, eru farnar fram og fara framvegis fram umleggingar bæði í veiðu, framleiðslu og selu. Hetta kostar pening og verður stuðlað av tí almenna. Málsetningurin, sum er at sleppa av við øll tilskot, eiga vit ikki at gloyma.

Figgjarviðurskiptini verða eina best lýst við nokrum tølum frá »Det rådgivende udvalg for Færøerne« fyrri árið 1982.

Handilsjavnvágin visir eitt hall uppá um 425 mill. kr. Verður umframt tikið við a) rentur av uttanlanda skuld (140 mill. kr.) og b) nýtsla av peningi uttanlanda (175 mill. kr.) (útreiðslur—inntøkur), so verður hallið á gjaldsjavnvágini um 740 mill. kr.

Útreiðslurnar hjá danska statinum uppá 560 mill. kr. og tann føroyski parturin av yvirskotinum frá Danmarks Nationalbank uppá 24 mill. kr. minka gjaldsjavnvágina til 156 mill. kr. (hall).

Hetta verður so figgjað við uttanlanda lánitøku.

Umframt hava galdandi lán givið stór kurstap, so tann samlaða uttanlandaskuldin pr. dec. 1982 er meir enn 1,6 milliard kr. svarandi til ein vøkstur uppá 250 mill. kr.

Av hesum sæst, at langt er á mál. Ein vøkstur í útflutninginum kann neyvan koma til at loysa gjaldsjavnvágs trupulleikarnar, uttan so at innflutningurin verður minkaður samstundis.

Við væl av nýggjum alternativum eigur tí dentur at

verða lagdur á teir møguleikar, sum krevja minst møguleigan innflutning samstundis sum rentabiliteturin eigur at vera havdur fremstur í huganum.

Framtíðin

Innan tann traditionella fiskiskapin eftir botnfiski eru neyvan stórri møguleikar at vinna stórri nøgdir úr sjónum sum er. Stovnarir eru troyttir — ja í vissum færum ov nøgv.

Tann figgjarliga og tekniska konsolideringin av virkjunum bæði á sjógví og landi heldur áfram og hevur í 1982 givið úrslit.

Vørmenningararbeiðið heldur áfram. Vørur okkara eru nú at finna í nógvum handlum í Danmark og Onglandi og ventandi eydnast tað okkum at siggja Faroe Seafood merkið í enn fleiri handlum í framtíðini.

Nýggjar vørur hava sæð ella eru við at siggja dagsins ljós, t.d. rogn í blikkum, ymisk slag av paté í blikkum, fiskakøkur, roykt sil og royktur laksur, ymsir lidnir døgverðarættir í aluminíumsfati og í kókíposa, ymisk slag av pylsum, bæði til kókingar og steikingar og sum pálegg (salami). Dentur verður lagdur á at finna útvegir fyrri at útnýtta ta bilugu rávøruna (t.d. fars) betur, eins og dentur verður lagdur á at gera vørur, har góðskan av fiskinum er avgerandi. Gott dømi um hetta seinasta er M & S vørurnar, flek úr toski og hýsu til USA v.m. Pylsur og fiskakøkur eru dømir um betur útnýttan av fars.

Nú tá tað traditionella rávørugrundarlagið er við at ganga undan, er tað náttúrligt, at roynt verður at finna útvegir fyrri øktum aktiviteti við góðsking. Stórri útflutningsvirði krevur meir tilvirkning og gevur sostatt arbeiði til fleiri hendur.

Hetta er ein málsetningur, vit hava sett okkum, men samstundis mugu vit ansa okkum bert at velja soverðin alternativir, har meiravrokningarviðrið er nóg stórt til at gjalda eyka arbeiðslønir, aðrar vørur neyðugar til framleiðsluna — t.d. pakkítillfar, mjøl, kryddarir v.m. og uttan at rávøruprisurin fer niður. Hetta kann í nógvum færum verða torført vegna tess, at arbeiðslønir okkara eru høgur, fjarstøðu okkara frá marknaðarløndunum, sum ger tað neyðugt at innflyta ávisar vørur neyðugar í framleiðsluni, eins og flutningskostnaðurin kann verða ein meinbogi.

Besta og skjótasta úrslit fæst óivað burtur úr teimum vørum, sum er reinur fiskur og har dentur verður lagdur á góðskuna av fiskinum. Hetta hevur tann sjálvsagda fyrimun, at óneyðugt er at innflyta vørur til at blanda upp.

Hesi seinastu árinu hava vit nýtt umleið 25.000 tons av toskaráfiski til saltingar uppá á landi. Orsøkirnar til, at henda nøgd hevur verið saltað, eru:

- fiskurin partvis ov gamal tá landaður
- ov lítill frystikapacitetur á landi.

Tað er eingin loyna, at nøgv av hesum fiski hevur verið vánaligur sum saltfiskur og hevur tí skapt marknaðartrupulleikar. Virkini hava sjálvsagt heldur ikki fingið tað burtur úr, sum tey áttu at fingið. Við betri hægriðing av vøruni um borð (styttri túrar), stórri móttøkukapaciteti á landi (kølium) og stórri framleiðslukapaciteti (bæði til skering og frysting), so vildi fyrsta floks flak fingist burtur úr einum stórum parti av nevndu rávørunøgd. Hetta hevði børt munandi um trupulleikarnar á saltfiskamarknaðinum og givið okkum ein stóran marknað fyrri tann góða saltfiskin eins og vit vildu fingið eitt meirvirði fyrri tey 25.000 tonsini í góðum flaki í staðin fyrri sum nú, at framleiða

vánaligan saltfisk burtur úr hesum.

Okkara møguleikar fyrri idnaðarfiskiskapi verða ikki útnýttar. Vit hava samlaðar tillutaðar kvotur uppá tilsamans 148.300 tons umframt møguleikar á okkara egna havøki. Tær uppfskaðu nøgdin hava í 1982 verið 62.935 tons. Tað skuldi sostatt verið møguleiki fyrri lönandi vinnu hjá idnaðartrolarum, um vit rokna við at varðveita áðurnevndu kvotu.

I lögur áttu at verið gjörðar í vælegnaðar idnaðartrolarar. Kapaciteturin uppá á landi er tøkur.

Ahugin fyrri laksa- og silaaling hevur í seinastuni verið stórur bæði frá almennari og privatari síðu.

Tann stóra framleiðslan er ikki byrjað enn, men tað er nóg, sum týður uppá, at vitkunnu vænta okkum nakað av hesi vinnu í framtíðini. Landsmyndugleikarnir (Fiskirannsóknarstovan) gera eitt stórt og gott arbeiði við at framleiða meira smolt og her eigur serliga at verða vist á alistøðina við Air, sum í 1983 vil hava ein kapacitet uppá 1.200.000 laksa- og silasmolt. Umframt so finnst aðrar smoltstøðir, soleiðis at tann samlaða framleiðslan møguliga verður tað dupulta, ella um 2.500.000 smolt.

Endamálið við smoltframleiðsluni er partvis at lata smolt til aliframleiðslu (1,0—1,5 mill.), men ikki minst at sleppa í havið (um 1 mill.), fyrri at tann laksastovnur, sum vit hava norðanfyrri Føroyar, kann nærast og verða grundarlagið undir eini laksaveiðu á opnum havi.

Tað, sum higartil hevur verið slept út, hevur givið góð úrslit, einamest orsakað av, at laksurin veksur upp stutt frá, har smoltið verður slept út og sostatt doyrt relativt lítill partur av tí, sum slept verður út.

Vit hava alla grund til at rokna við góðum úrsliti av okkara laksaveiðu í árunum, sum koma.

Chaldur Frozen Fish Co. Ltd.

Chaldur hevur í 1982 havt eitt torført ár. Sölan hevur verið eini 10—15% minni enn roknað var við. Hetta hevur tí givið eitt hall uppá £ 300.315.

Figgjarviðurskiptini og keypiorkan er orsök til hetta. Betri tamarhald er nú fingið á innflutningin og um so er, at enska pundid kemur at batna í mun til dollaran og europæiska gjaldoyra annars, hava vit góðar vónir um, at viðurskiptini koma at batna munandi.

Føða-Fisk a/s

Virksemi hjá Føða-Fisk er vaksandi. Í 1982, sum var fyrsta árið, hevur tað mest verið tunga, sum varð arbeiðt dog tíverri hevur úrslitið verið heldur vánaligt. Men við tí vaksandi virksemin sum nú er, skuldu møguleikar veirð at betra um úrslitið í 1983 og framyvir.

Framhald á síðu 16

Frá aðalfundinum hjá Fiskasøluni

